

บทที่ 3

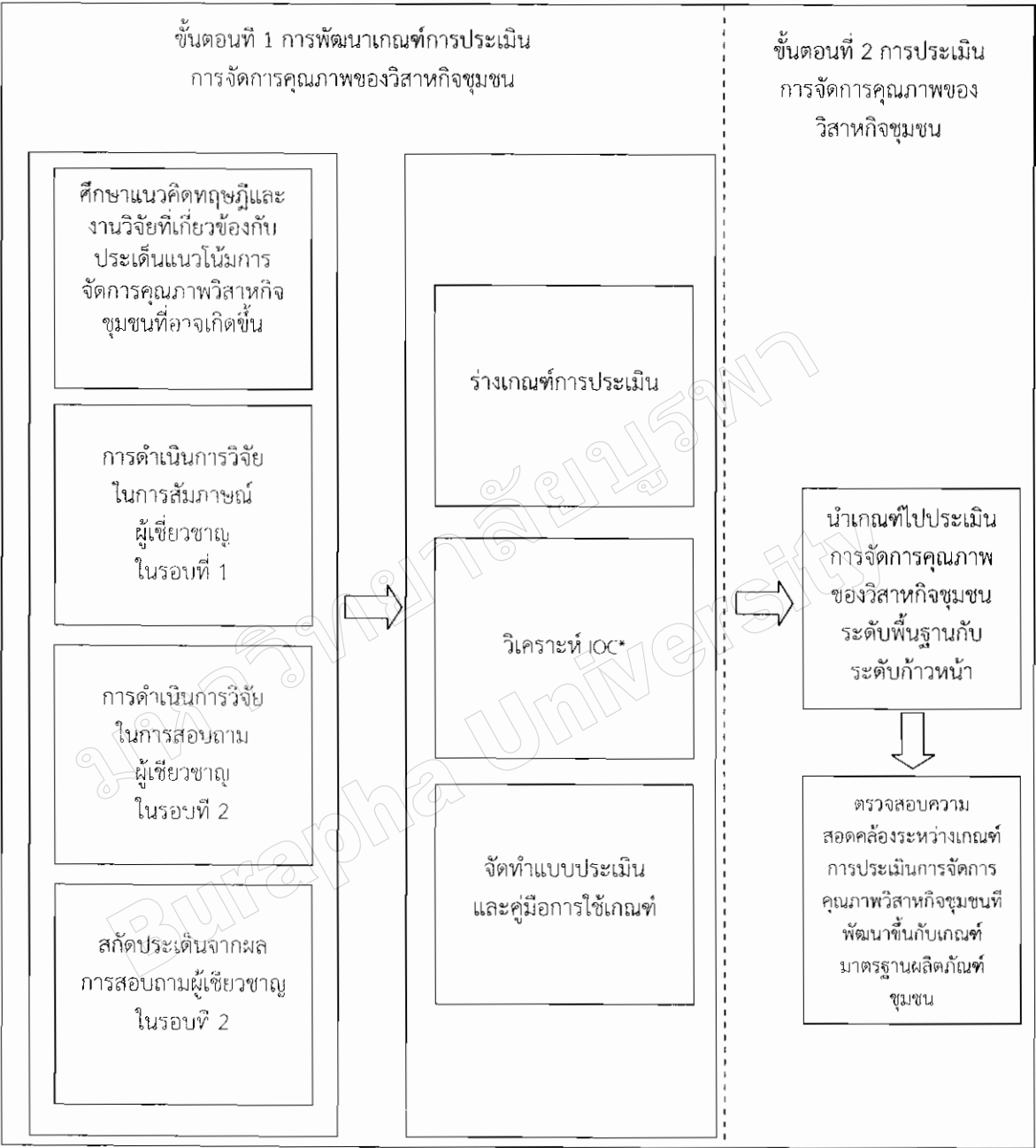
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยประยุกต์เทคนิคการวิจัยแบบ EDR (Ethnographic Delphi Futures Research) และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการผลิตสินค้าโอท็อป 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทอาหาร ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก และประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนสามารถนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของเกณฑ์ ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนในอนาคต จึงได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนและขั้นตอนการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ดังภาพที่ 4

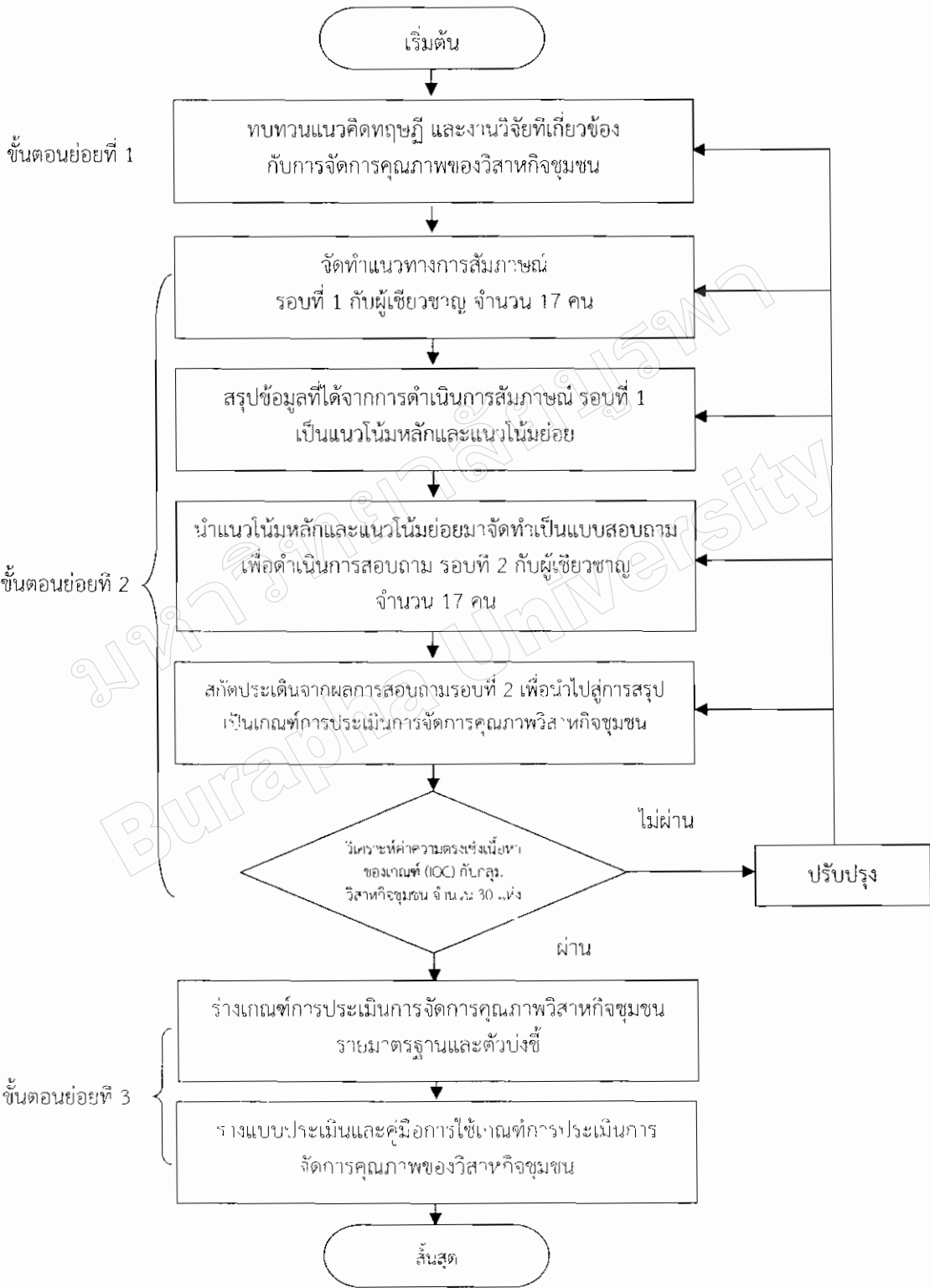

หมายเหตุ: * IOC คือ การวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence) (วรณีย์ แกมเกต, 2551, หน้า 221)

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

จากภาพที่ 4 เป็นการแสดงขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน และจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถแสดงผังขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart) การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน โดยใช้เทคนิควิจัยแบบ EDR ในขั้นตอนที่ 1 ที่ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ที่ 1-3 ได้ดังภาพที่ 5

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

ภาพที่ 5 ผังขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart) การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

จากภาพที่ 5 เป็นการแสดงผังขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart) ของการพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน มีขั้นตอนย่อยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 การทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ในขั้นตอนนี้ได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบประเด็นที่มีโอกาสเป็นไปได้ ของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยยึดทฤษฎีเชิงระบบ ซึ่งได้ประยุกต์ตามทฤษฎีเชิงระบบขององค์การ (วันชัย มีชาติ, 2550, หน้า 59) (Context – Input – Process – Output – Delivery – Outcome: CIPODO) ดังนั้น เพื่อให้ได้ประเด็นที่สามารถนำไปจัดทำเป็นแนวทางการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาภายใต้กรอบทฤษฎีหลักการจัดการ ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า 4M (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2550)
2. แนวคิดการจัดการคุณภาพด้านปัจจัยเสริม 4 ประการ (วีระพงศ์ มาลัย, 2554)
3. ทฤษฎีการจัดการคุณภาพด้านกระบวนการบริหารจัดการธุรกิจ 5 ขั้นตอน (Fayol, 1923 อ้างถึงใน อำนาจ ธีระวนิช, 2553, หน้า 76 – 77)
4. ศึกษาผลของการใช้เกณฑ์การจัดการคุณภาพที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ ซึ่งสืบค้นจากบทความวิจัย ได้แก่
 - 4.1 เกณฑ์การประเมินคุณภาพการบริหารจัดการของไต้หวัน (TNQA) (Yang & Hsieh, 2009)
 - 4.2 เกณฑ์การบริหารคุณภาพของสหภาพยุโรป (EFQM) (Bou-Llusar et al., 2009)
 - 4.3 เกณฑ์รางวัลคุณภาพของอเมริกา (MBNQA) (Prybutok et al., 2011)
 - 4.4 เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย TQA (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2550)

ผู้วิจัยนำไปสร้างเป็นประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน สำหรับในการพิจารณาปัจจัยที่นำไปสู่จัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนเบื้องต้น โดยสามารถสกัดมาเป็นกลุ่มประเด็นการจัดการคุณภาพจำแนกเป็น 6 ด้านและพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสกัดขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวตามภาพที่ 6

ขั้นตอนย่อยที่ 2 การดำเนินการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 และสอบถามในรอบที่ 2

การดำเนินการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ด้วยวิธีการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับในขั้นตอนการวิจัย จะใช้ประชากรตามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการผลิตสินค้าโอท็อป ตามแนวคิดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของคาสเซลและไซมอน (Cassell & Symon, 1994) ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มนักปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDR ในการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพการจัดการของวิสาหกิจชุมชน จะใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 17 คน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548) ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน แบ่งการดำเนินงานวิจัยได้ดังนี้

1. การกำหนดผู้เชี่ยวชาญ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มนักวิชาการและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน ดังนี้

- 1) รศ.ดร. เสรี พงศ์พิศ อธิการบดี สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
- 2) ศ.ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา อดีตคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ สาขาเศรษฐศาสตร์ (เชี่ยวชาญแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน)
- 3) ผศ.ดร. พัทธกษ ศิริวงศ์ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร นักวิจัยสาขาการจัดการชุมชน
- 4) พันเอก ดร. จิรศักดิ์ สุขวัฒนา รองผู้อำนวยการส่วนวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยพระจุลจอมเกล้า
- 5) รศ.ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์ สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 กลุ่มผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในระดับ 5 ดาว จำนวน 5 คน ดังนี้

- 1) คุณดวงพร แพร้วรุ่งเรือง ประธานกลุ่มสตรีในโครงการพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี ได้รับรางวัลเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในระดับ 5 ดาว ปี พ.ศ. 2553
- 2) คุณวันทนา เก่งทอง กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ร้านทองม้วนแม่เล็ก อ. ท่ายาง จ. เพชรบุรี ได้รับรางวัลเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในระดับ 5 ดาว ปี พ.ศ. 2553
- 3) คุณกมลนันท์ ศรีสวัสดิ์ ประธานกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพร อ. ท่ายาง จ. เพชรบุรี ได้รับรางวัลเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในระดับ 5 ดาว ปี พ.ศ. 2553
- 4) คุณสมเกียรติ ชูสาย ประธานกลุ่มเครื่องเบญจรงค์ อ. ปากท่อ จ. ราชบุรี ได้รับรางวัลเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในระดับ 5 ดาว ปี พ.ศ. 2553
- 5) คุณมานนี วิลาวรรณ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าบ้านกระเตียน อ. ตระการพืชผล จ. อุบลราชธานีได้รับรางวัลเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในระดับ 5 ดาว ปี พ.ศ. 2553

1.3 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือบุคลากรในสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจำนวน 4 คน ดังนี้

1) คุณพิมลภา สุวพานิช รองผู้อำนวยการสำนักแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2) คุณดวงฤดี ศิริเสถียร หัวหน้าส่วนศึกษาและสนับสนุนยุทธศาสตร์วิสาหกิจรายย่อย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3) คุณชาญยุทธ์ ภาณุทัต ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

4) คุณยุพา อินทราเวช ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

1.4 กลุ่มผู้บริหารและนักปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนที่ได้รับรางวัลนักบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น จำนวน 3 คน ดังนี้

1) คุณธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อ. เมือง จ. เพชรบุรี เขตภาคกลาง “รางวัลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี” ในปี พุทธศักราช 2554

2) คุณประมิตร โกศลวัฒน์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดชุมภู อ. พิบูลมังสาหาร จ. อุบลราชธานี เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “รางวัลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี” ในปี พุทธศักราช 2554

3) คุณนพต ฌ เชียงใหม่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่ เขตภาคเหนือ “รางวัลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี” ในปี พุทธศักราช 2554

2. การพัฒนาแนวสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดำเนินการวิจัยในการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 โดยแนวสัมภาษณ์ได้สังเคราะห์มาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางสัมภาษณ์ด้านแนวโน้มหลักและแนวโน้มย่อย ตามการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ด้านแนวโน้มหลักและแนวโน้มย่อย

แนวโน้มหลัก	แนวโน้มย่อย
ด้านบริบทพื้นฐาน	ทำเลที่ตั้งควรตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ตั้งอยู่ในทำเลที่มีโอกาสในการขยายกิจการการผลิต แหล่งที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนได้รับการอนุญาตให้ประกอบกิจการ ได้โดยไม่ขัดต่อข้อกำหนดส่วนท้องถิ่น - มีพื้นที่อยู่ใกล้ระบบสาธารณูปโภค เป็นพื้นที่ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในท้องถิ่น - ต้องได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม
ด้านปัจจัยนำเข้า	- มีมาตรการในการจัดหาและคัดเลือกวัตถุดิบในท้องถิ่น - มีมาตรการในการใช้แรงงานจากท้องถิ่น - มีกระบวนการในการพัฒนาฝีมือแรงงาน - มีมาตรการในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับในการปฏิบัติงาน - สร้างเครื่องมือในการประเมินผลงานสมาชิกกลุ่ม - มีมาตรการในการจัดทำแผนทางการเงิน มีมาตรการการจัดการพื้นที่ใช้สอย - มีมาตรการจัดวางระบบสาธารณูปโภค - มีการประยุกต์เครื่องมือการจัดการคุณภาพเข้ามาใช้ - มีมาตรการในการบำบัดของเสีย - มีระบบการติดตามการใช้งานเครื่องจักร - มีระบบการประเมินผลการดำเนินงาน - มีมาตรการในการจัดการความรู้ - มีมาตรการประเมินระบบเครือข่าย
ด้านกระบวนการผลิต	- มีการจัดโครงสร้างหน่วยงาน มีการจัดทำขั้นตอนในการดำเนินงาน การวิเคราะห์ลักษณะงาน มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการจัดบันทึก การใช้และการดูแล รักษาเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการจัดบันทึกและจัดทำระเบียบ ควบคุมวัตถุดิบ - มีการบริหารกระบวนการที่ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วม - มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการจัดทำกิจกรรมการปฏิบัติงาน มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการติดตามและตรวจสอบการดำเนิน กิจกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แนวโน้มหลัก	แนวโน้มย่อย
ด้านกระบวนการผลิต (ต่อ)	มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการนำตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน - มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่ม - มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนาสมาชิกกลุ่ม มีการบริหารกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด
ด้านการรักษาและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์	- มีการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ให้ได้คุณภาพ - มีการเปิดรับข้อร้องเรียนและข้อคิดเห็นจากการใช้ผลิตภัณฑ์ มีการประเมินความพึงพอใจจากการใช้ผลิตภัณฑ์ - มีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผ่านการคัดเลือกเข้าจำหน่ายในนิทรรศการ มีการยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ - มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์
ด้านการส่งมอบผลิตภัณฑ์	- มีการประยุกต์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือคอมพิวเตอร์ในการจัดการเอกสาร - มีการแจ้งข้อมูลการส่งมอบสินค้า ให้ลูกค้ารับทราบ มีการตรวจสอบความพร้อมของพาหนะและตรวจสอบความพร้อมของบุคลากรผู้ส่งมอบที่ใช้ในการส่งมอบสินค้า - มีการออกเอกสารรับรองคุณภาพสินค้า - มีการจัดบันทึกประวัติการส่งมอบสินค้า - มีการประเมินหรือสอบถามข้อมูลด้านความพึงพอใจในการบริการส่งมอบสินค้า - มีการจัดระบบลูกค้าสัมพันธ์และการบันทึกประวัติการซื้อขาย
ด้านความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน	- มีการประเมินระดับพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้รับรางวัลมาตรฐานผลิตภัณฑ์ มีการประเมินความต่อเนื่องของรายได้ มีการประเมินระดับการเพิ่มทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน - มีการประเมินระดับการเติบโตของยอดขาย - มีการวางแผนหรือการสร้างกระบวนการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ - มีแนวทางในการลดการพึ่งพิงด้านเงินทุนจากหน่วยงานภายนอก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แนวโน้มหัก	แนวโน้มน้อย
ด้านความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)	- มีแนวทางในการเพิ่มพูนความรู้ในการเพิ่มผลผลิต - มีการพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิกในการจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชน - มีการประเมินประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ชุมชน ต่อการสร้างความร่วมมือร่วมใจของชุมชน - มีการประเมินประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผลิตได้ ต่อการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชน

หมายเหตุ: ผู้วิจัยได้จัดตารางการสัมภาษณ์ตามภาคผนวก ก

3. ดำเนินการถอดเทปคำสัมภาษณ์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากแนวโน้มหักและแนวโน้มน้อย การสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับประเด็นที่สามารถนำไปพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน พร้อมทั้งได้ดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านแนวโน้มหักและแนวโน้มน้อย ตามการสอบถามในรอบที่ 2

สำหรับแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ตามการสอบถามในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ โดยแบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นจากผลการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นการยืนยันการคัดเลือกมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนสำหรับการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน โดยผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินจากแบบสอบถามในรอบที่ 2 ว่าแนวโน้มแต่ละด้านของเกณฑ์ มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจริงของการนำเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 3 ลักษณะเนื้อหาบางส่วนของแบบสอบถามในรอบที่ 2 ของตอนที่ 2

แนวโน้มที่ใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน		แนวโน้มที่จะสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน (เลือกได้ 1 ช่อง)					แนวโน้มนี้มีความเหมาะสมในการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน		เหตุผลอื่นๆ (ถ้ามี)
		1	2	3	4	5	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
แนวโน้มหลักที่ 1 บริบทพื้นฐาน									
แนวโน้มย่อยที่ 1.1	ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมภายในชุมชน ที่มีการใช้แรงงานและวัตถุดิบในท้องถิ่น ตลอดจนอยู่ใกล้สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกื้อกูลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน								
แนวโน้มย่อยที่ 1.2	ตั้งอยู่ในพื้นที่ไม่คับแคบและมีโอกาสในการขยายกิจการการผลิต ตลอดจน มีความสะดวกในการส่งสินค้าออกนอกพื้นที่วิสาหกิจชุมชนในอนาคต								
แนวโน้มย่อยที่ 1.3	แหล่งที่ตั้งและพื้นที่จัดจำหน่ายของวิสาหกิจชุมชนได้รับก อนุญาตให้ประกอบกิจการได้โดยไม่ขัดต่อข้อกฎหมาย หน่วยงานท้องถิ่น								
แนวโน้มย่อยที่ 1.4	มีพื้นที่อยู่ใกล้ระบบสาธารณูปโภค เพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิตที่สนับสนุนให้การผลิตมีความปลอดภัย และไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในท้องถิ่น								
แนวโน้มย่อยที่ 1.5	มีการ ะยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับการบริหาร วิสาหกิจชุมชนอย่าง เป็นรูปธรรม เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนทางธุรกิจ								
แนวโน้มย่อยที่ 1.6	มีการสนับสนุนการจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชน และการพึ่งตนเองของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม								
แนวโน้มย่อยที่ 1.7	มีกลไกในการระดมทุนใช้นโยบายของภาครัฐให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานในวิสาหกิจชุมชน								
แนวโน้มย่อยที่ 1.8	มีแนวทางในการรับมือหรือปรับตัวต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางการแข่งขันทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก								
แนวโน้มย่อยที่ 1.9	มีการนำเทคโนโลยีมาต่อยอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด								
แนวโน้มย่อยที่ 1.10	มีการนำเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกันทั้งภายในและภายนอกวิสาหกิจชุมชน								

หมายเหตุ : ความคิดเห็นในระดับ 1 หมายถึง แนวโน้มนำที่จะเกิดขึ้นจริงของการนำไปใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ได้จริงน้อยที่สุด
2 หมายถึง แนวโน้มนำที่จะเกิดขึ้นจริงของการนำไปใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ได้จริงน้อย
3 หมายถึง แนวโน้มนำที่จะเกิดขึ้นจริงของการนำไปใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ได้จริงปานกลาง
4 หมายถึง แนวโน้มนำที่จะเกิดขึ้นจริงของการนำไปใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ได้จริงมาก
5 หมายถึง แนวโน้มนำที่จะเกิดขึ้นจริงของการนำไปใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ได้จริงมากที่สุด

เอกสารแนบหรือสำเนาของตารางที่ 3 แสดงไว้ในภาคผนวก ก

4. การสรุปความเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มหลักและแนวโน้มย่อย ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ ตามการสอบถามในรอบที่ 2 ซึ่งการวิจัยในรอบนี้ผู้วิจัยยังคงกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบแรก เพื่อวิเคราะห์ในลักษณะสรุปฉันทามติ (Consensus) เป็นการตอบแบบสอบถามเพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

4.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

4.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interequartile Range หรือ ค่า $Q3 - Q1$) เป็นรายชื่อเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป

การพิจารณาคัดเลือกแนวโน้มหลักและแนวโน้มย่อย ที่มีโอกาสพัฒนาเป็นเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ในส่วนของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ จากผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนนี้ คือ ประเด็นที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และประเด็นที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยควอไทล์ไม่เกิน 1.5 (จุฬพล พลภูทร์ชวิน, 2548)

5. สกัดประเด็นจากผลการวิจัยจากการสอบถามในรอบที่ 2 เพื่อสรุปเป็นมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ รวมถึงเกณฑ์การพิจารณา สำหรับนำไปพัฒนาร่างคู่มือและแบบประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

สรุปขั้นตอนข้างต้นจากการดำเนินการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 และการสอบถามในรอบที่ 2 สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (จุฬพล พลภูทร์ชวิน, 2548) ได้แก่

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการกำหนดและการเตรียมผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1

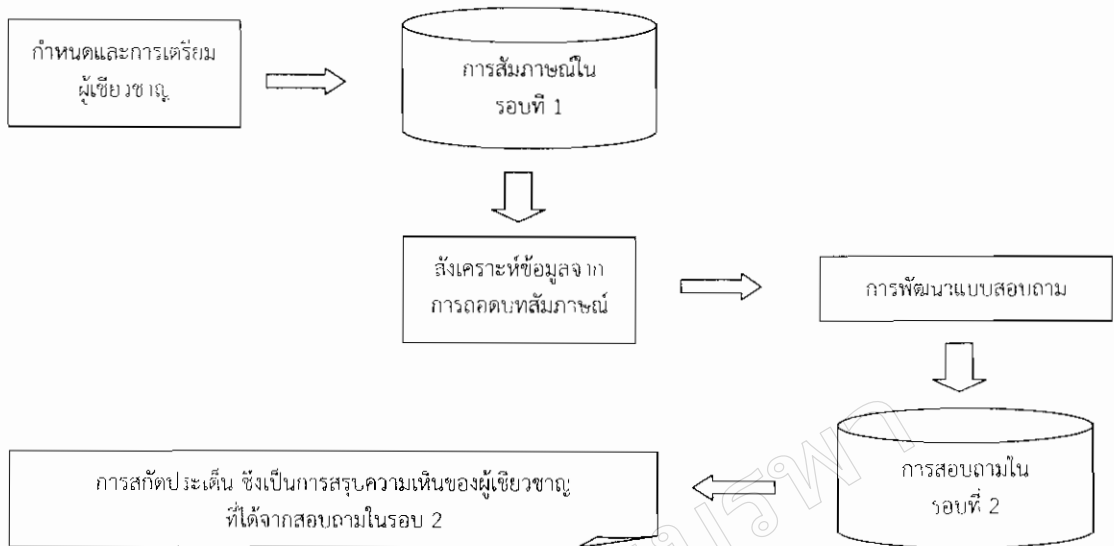
ตอนที่ 3 ขั้นตอนการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ตอนที่ 5 ขั้นตอนการสอบถามในรอบที่ 2

ตอนที่ 6 ขั้นตอนการสกัดประเด็น ซึ่งเป็นการสรุปความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสอบถามในรอบ 2 เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ รวมถึงเกณฑ์การพิจารณา ที่มีแนวโน้มใช้เป็นเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

กรอบการดำเนินการในขั้นตอนของการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 และการสอบถามในรอบที่ 2 แสดงได้ดังภาพที่ 7 ขั้นตอน (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554)

ภาพที่ 7 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 และการสอบถามในรอบที่ 2

ทั้งนี้ ได้ใช้สถิติพรรณนา (Description Statistics) มาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในขั้นตอนของการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 และการสอบถามในรอบที่ 2

6. การวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งเป็นการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อสรุปเป็นเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนตามการเข้าจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการผลิตสินค้าประเภทโอท็อป ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) เนื่องจากในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนจำนวน 30 แห่ง ที่ประสบความสำเร็จและมีการบริหารจัดการที่ดี (Best Practice) โดยผ่านการคัดสรรผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (รายชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวผนวก ข)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนในการนำไปประมวลผลเป็นภาพรวม เพื่อสรุปเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของปัจจัย ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนและสามารถพิจารณาลักษณะเนื้อหาของแบบสอบถามในตอนนี้อาจได้ดังตารางที่ 7

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
ทั้งนี้ได้ใช้สถิติพรรณนา (Description Statistics) คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ มาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามในขั้นของการวิเคราะห์ IOC

ตารางที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในตอนที่ 2

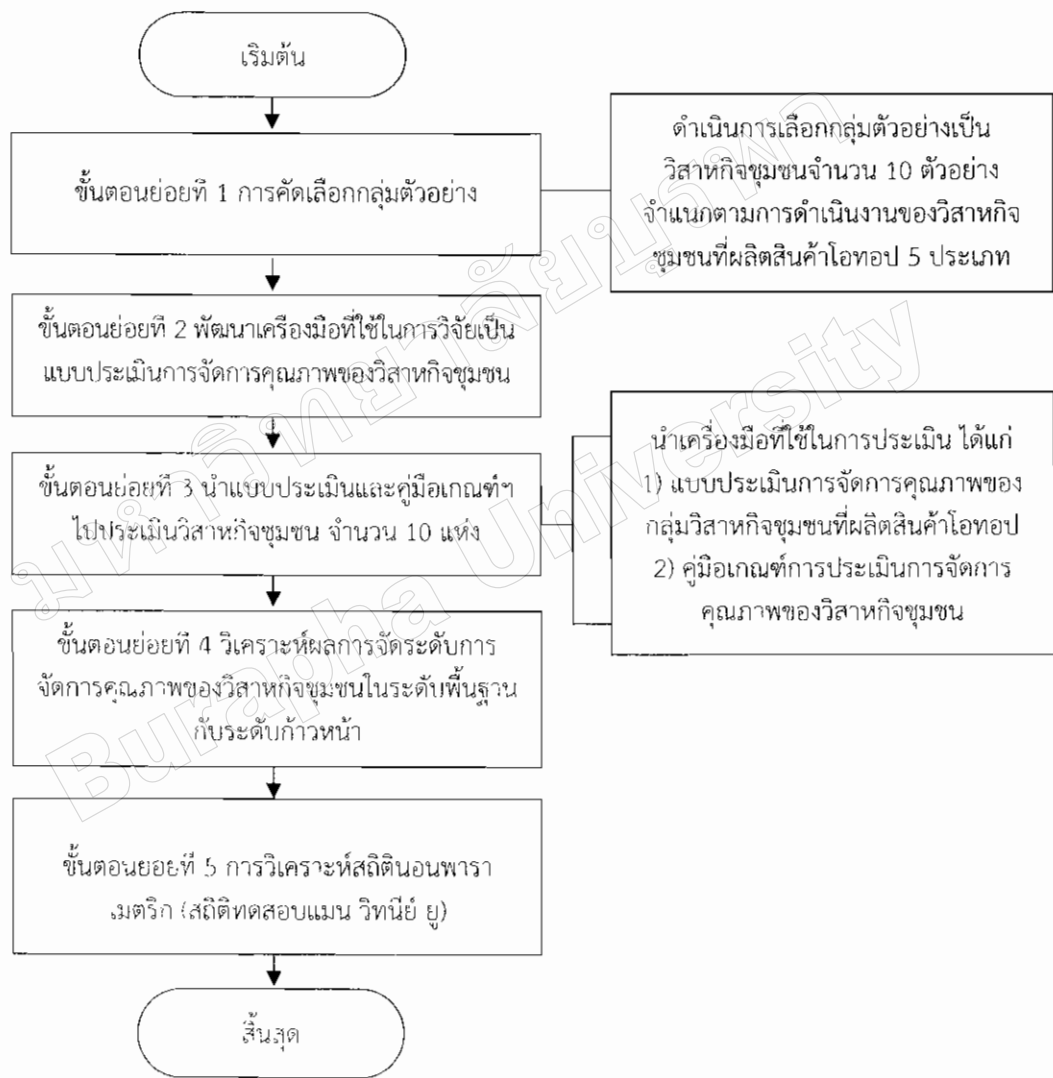
ประเด็นย่อย	กิจกรรมที่จะใช้เป็นประเด็นการพิจารณาของเกณฑ์	การให้คะแนน	ความเหมาะสมในการนำไปประเมิน			คำแนะนำ
			เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
1.1 ทำเลที่ตั้งสะดวกต่อการทำกิจการ	1) ทำเลที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนสามารถรองรับวัตถุดิบในชุมชนและจากเครือข่ายระหว่างชุมชน	ไม่มี ได้ 0 คะแนน มี 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน มี 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน มี 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน				
	2) ทำเลที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้แรงงานในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ และสะดวกต่อการจัดหาแรงงานเพิ่มเติมจากชุมชนใกล้เคียง					
	3) ทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต ที่สามารถจำหน่ายสินค้าและบริการให้กับผู้บริโภคทั้งในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง					

หมายเหตุ: แบบสอบถามทั้งฉบับตามตารางที่ 4 แสดงไว้ในภาคผนวก ฉ

ขั้นตอนย่อยที่ 3 ร่างเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนรายมาตรฐานและตัวบ่งชี้ จากนั้นจึงจัดทำร่างแบบประเมินและคู่มือการใช้เกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน จากมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สรุปผลจากการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนขึ้นมา 1 ชุด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำเกณฑ์ ไปประเมินการคุณภาพจัดการวิสาหกิจชุมชน (รายละเอียดคู่มือดังภาคผนวก ฉ)

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมินการจัดการ
คุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

การวิจัยในขั้นตอนที่ 2 เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมิน
การจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนมีขั้นตอนย่อยดัง
ภาพที่ 8

ภาพที่ 8 การนำเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ไปประเมินการจัดการ
คุณภาพกับวิสาหกิจชุมชน

จากภาพที่ 8 แสดงขั้นตอนย่อยในการวิจัยตอนที่ 2 ดังนี้
ขั้นตอนย่อยที่ 1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
ในขั้นตอนนี้เป็นการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนปี พ.ศ. 2548 เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non -- probability sampling) จำนวนวิสาหกิจชุมชนจำนวน 10 แห่งจำแนกตามประเภทลักษณะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าโอท็อป 5 ประเภทดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 รายชื่อวิสาหกิจชุมชนที่นำเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนไปประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

ตัวอย่าง	ประเภท	ระดับ		ชื่อกลุ่ม	ที่ตั้ง
		พื้นฐาน	ก้าวหน้า		
1	อาหาร	✓		กลุ่มอาชีพแปรรูปอาหารทางการเกษตร	12 หมู่ 7 ต.ตลาดจินดา อ.สามพราน จ.นครปฐม
2	อาหาร		✓	กลุ่มสมุนไพรสวนจันทน์	4/30 ม.2 ต.สวนจันทน์ อ.เมือง จ.นครปฐม
3	เครื่องดื่ม	✓		กลุ่มผลิตน้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร	4 ม.9 ต.ดอนยายหอม อ.เมือง จ.นครปฐม
4	เครื่องดื่ม		✓	กลุ่มแปรรูปสมุนไพร ศาลายา	140/1 ม 5 ต ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม
5	ผ้า และเครื่องแต่งกาย	✓		กลุ่มรองเท้าเพื่อสุขภาพ	33/2 ม 1 ต.สวนป่าน อ.เมือง จ.นครปฐม
6	ผ้า และเครื่องแต่งกาย		✓	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองสะแกกราย	1 ม 9 ต.ดอนยายหอม อ.เมือง จ.นครปฐม
7	ของใช้ของตกแต่งและของที่ระลึก	✓		กลุ่มจักรวรรดินเบญจรงค์	32/3 ม.10 ต.ไร่ขิง อ สามพราน จ.นครปฐม
8	ของใช้ของตกแต่งและของที่ระลึก		✓	กลุ่มอาชีพตลาดตลาด	12/3 ม.6 ต.ท่าตลาด อ.สามพราน จ.นครปฐม
9	สมุนไพร วิตามิน อาหาร	✓		กลุ่มผู้ผลิตสมุนไพรคงคา	7/12 ม 5 ต.ไร่ขิง อ.สามพราน จ.นครปฐม
10	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร		✓	กลุ่มผู้ผลิตสมุนไพรวราลี	49/25 ม.8 ต ท่าตลาด อ.สามพราน จ.นครปฐม

ขั้นตอนย่อยที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนของการนำเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ไปประเมินการจัดการคุณภาพกับวิสาหกิจชุมชน คือ แบบประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นแบบประเมินที่นำไปใช้ประเมินการจัดการคุณภาพ ในการดำเนินงาน

ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าโอท็อป ทั้งในระดับพื้นฐานจนถึงระดับก้าวหน้าและสามารถ
พิจารณาลักษณะเนื้อหาของแบบประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ได้ดังตารางที่ 6 และ
คู่มือเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน (สำหรับคู่มือแสดงไว้ในภาคผนวก ฅ)

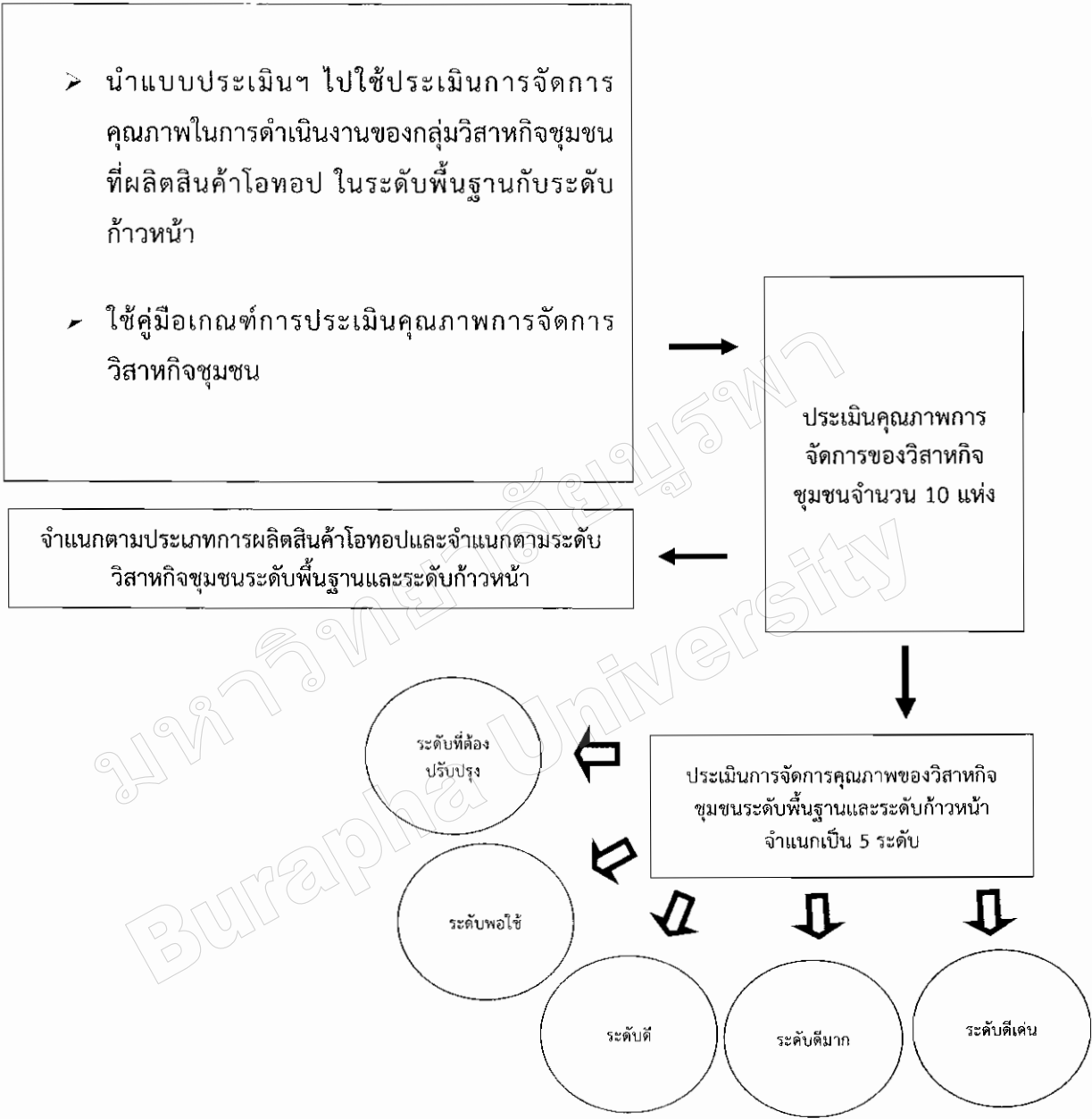
ตารางที่ 6 แบบประเมินในขั้นตอนการนำเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน
ตอนที่ 2

ประเด็นการพิจารณา	การ ดำเนินการ/ ตรวจ หลักฐาน		การให้คะแนน	
	มี	ไม่มี		
ข้อ 1 ทำเลที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนสามารถรองรับวัตถุดิบใน ชุมชนและจากเครือข่ายระหว่างชุมชน			➤ ไม่มีการ ดำเนินการ ได้	0
			➤ มีการดำเนินการ 1 ข้อ ได้	1
ข้อ 2 ทำเลที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้แรงงานใน ท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่และสะดวกต่อการจัดหาแรงงาน เพิ่มเติมจากชุมชนใกล้เคียง			➤ มีการดำเนินการ 2 ข้อ ได้	2
			➤ มีการดำเนินการ 3 ข้อ ได้	3
ข้อ 3 ทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต ที่ สามารถจำหน่ายสินค้าและบริการให้กับผู้บริโภคทั้งใน ชุมชนและชุมชนใกล้เคียง				
ผลการประเมิน				
คะแนน				

หมายเหตุ: แบบประเมินทั้งฉบับตามตารางที่ 6 แสดงไว้ในภาคผนวก ช

ขั้นตอนย่อยที่ 3 เป็นการนำแบบประเมินและคู่มือเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพ
ของวิสาหกิจชุมชน ไปประเมินการจัดการคุณภาพกับวิสาหกิจชุมชนทั้ง 10 แห่งข้างต้น ตามขั้นตอน
ในภาพที่ 9

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าความถี่และร้อยละ
สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาการจัดการ
คุณภาพของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 10 แห่ง

ภาพที่ 9 ขั้นตอนการประเมินการจัดการคุณภาพกับวิสาหกิจชุมชน

ขั้นตอนย่อยที่ 4 การวิเคราะห์ผลการจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ด้วยคะแนนการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน กับระดับก้าวหน้า ซึ่งผลการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามประเภท การผลิตสินค้าโอท็อประดับพื้นฐานกับระดับก้าวหน้า โดยดำเนินการคำนวณคะแนนประเมินในการจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งแบ่งออกตามช่วงคะแนนที่มีการคำนวณโดยใช้ แนวทางการแบ่งช่วงชั้นคะแนนตามอันตรภาคชั้นแบ่งการคำนวณออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 พิจารณาเกณฑ์การให้คะแนน

- ไม่มีการดำเนินการ ได้ 0 คะแนน
- มีการดำเนินการ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
- มีการดำเนินการ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน
- มีการดำเนินการ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน

ขั้นที่ 2 คำนวณความกว้างอันตรภาคชั้นของระดับคะแนนการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

$$\begin{aligned} & \frac{\text{ช่วงความกว้างอันตรภาคชั้นของช่วงระดับคะแนน}}{\text{ช่วงคะแนน}} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{ช่วงคะแนน}} \\ & = \frac{(3 - 0)}{5} \\ & = 0.60 \end{aligned}$$

ดังนั้น สามารถกำหนดช่วงระดับคะแนนเพื่อจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ด้วยความกว้างของช่วงระดับคะแนนแต่ละชั้นเท่ากับ 0.60

ขั้นที่ 3 การจัดระดับการจัดการคุณภาพตามช่วงระดับคะแนน โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 คะแนนการจัดการคุณภาพ อยู่ในช่วงระดับคะแนนตั้งแต่ 0.01 – 0.60
ผลการจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ระดับที่ 2 คะแนนการจัดการคุณภาพ อยู่ในช่วงระดับคะแนนตั้งแต่ 0.61 – 1.21
ผลการจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับพอใช้

ระดับที่ 3 คะแนนการจัดการคุณภาพ อยู่ในช่วงระดับคะแนนตั้งแต่ 1.22 – 1.82
ผลการจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับดี

ระดับที่ 4 คะแนนการจัดการคุณภาพ อยู่ในช่วงระดับคะแนนตั้งแต่ 1.83 – 2.43
ผลการจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับดีมาก

ระดับที่ 5 คะแนนการจัดการคุณภาพ อยู่ในช่วงระดับคะแนนตั้งแต่ 2.44 – 3.00
ผลการจัดระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับดีเด่น

ขั้นที่ 4 การคำนวณคะแนนการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$QM = \frac{AS}{n}$$

จากสูตรกำหนดให้

QM คือ คะแนนการจัดการคุณภาพ
(Quality management: QM)

AS คือ ผลรวมคะแนนทุกมาตรฐานที่ได้
(Assessment: AS)

n คือ จำนวนตัวบ่งชี้ทั้งหมดในเกณฑ์การจัดการคุณภาพ
ของวิสาหกิจชุมชน (20 ตัวบ่งชี้)

ขั้นตอนย่อยที่ 5 การวิเคราะห์สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric Statistics)
ในขั้นตอนนี้ เป็นการจำแนกความแตกต่างของคะแนนการประเมิน จากผลการประเมินการใช้เกณฑ์
การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์
การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้วิจัย
เลือกสถิติทดสอบแมน-วิทนียู (The Mann-Whitney U Test) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบ
ผลการประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ระดับพื้นฐานกับระดับก้าวหน้า (Mann, 1947 cited in Yue & Wang, 2002) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$U = \min\{U_A, U_B\}$$

$$U_A = N_A N_B + \frac{N_A(N_A + 1)}{2} - R_A$$

$$U_B = N_A N_B + \frac{N_B(N_B + 1)}{2} - R_B$$

สถิติทดสอบแมน-วิทนียู (The Mann-Whitney U Test) ใช้ค่า U ที่น้อยกว่า (Dunn, 2001)

เมื่อ R_A	คือ	ผลรวมอันดับ (Rank) ในกลุ่ม N_A
R_B	คือ	ผลรวมอันดับ (Rank) ในกลุ่ม N_B
N_A	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน
N_B	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า

ขั้นตอนการคำนวณสถิติทดสอบแมน-วิทนียู (ประสพชัย พสุนนท์, 2553, หน้า 442) ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างข้อมูล 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 เป็นข้อมูลคะแนนการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน และชุดที่ 2 เป็นข้อมูลคะแนนการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า และมีขนาดตัวอย่างเท่ากัน ($N_A - N_B$) จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเรียงลำดับค่าคะแนนการประเมินจากค่าน้อยที่สุดอยู่ในอันดับที่ 1 ค่าถัดไปอยู่ในอันดับที่ 2 เรื่อยไปจนถึงอันดับสุดท้ายสำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยมีการคำนวณข้อมูลการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนด้วยค่าสถิติทดสอบแมน-วิทนียู จำนวน 1 ชุดข้อมูล คือ ผลการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ผลิตสินค้าโอท็อประดับพื้นฐานกับระดับก้าวหน้ารวมทุกมาตรฐาน จำนวน 1 ตารางข้อมูล

2. ดำเนินการคำนวณผลรวมอันดับของข้อมูลการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าโอท็อป โดยกำหนด R_A และ R_B แทนผลรวมของอันดับของชุดข้อมูลในกลุ่มที่ 1 (ระดับพื้นฐาน) และกลุ่มที่ 2 (ระดับก้าวหน้า) ตามลำดับ

3. ดำเนินการคำนวณสถิติแมน-วิทนียูและสถิติในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์สถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยแสดงผลการวิเคราะห์ดังภาคผนวก ก

สำหรับการเลือกสถิติแมน-วิทนียู (The Mann-Whitney U Test) มาเป็นสถิติในการทดสอบเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (Sprent & Smeeton, 2007) เนื่องจาก

1. ข้อมูลของการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าโอท็อประดับพื้นฐานกับระดับก้าวหน้า ไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ
2. ขนาดตัวอย่าง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้ในการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าโอท็อประดับพื้นฐาน (N_A) และระดับก้าวหน้า (N_B) มีขนาดเล็กจำนวนกลุ่มละ 5 ตัวอย่าง ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่า 30 ตัวอย่าง
3. ข้อมูลจากการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน เป็นข้อมูลไม่ต่อเนื่อง เพราะว่าคะแนนที่ได้จากการประเมินเป็น 0, 1, 2 และ 3

4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับการวัดเป็น Ordinal Scale

ข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบแมน-วิทนียู (The Mann-Whitney U Test) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University